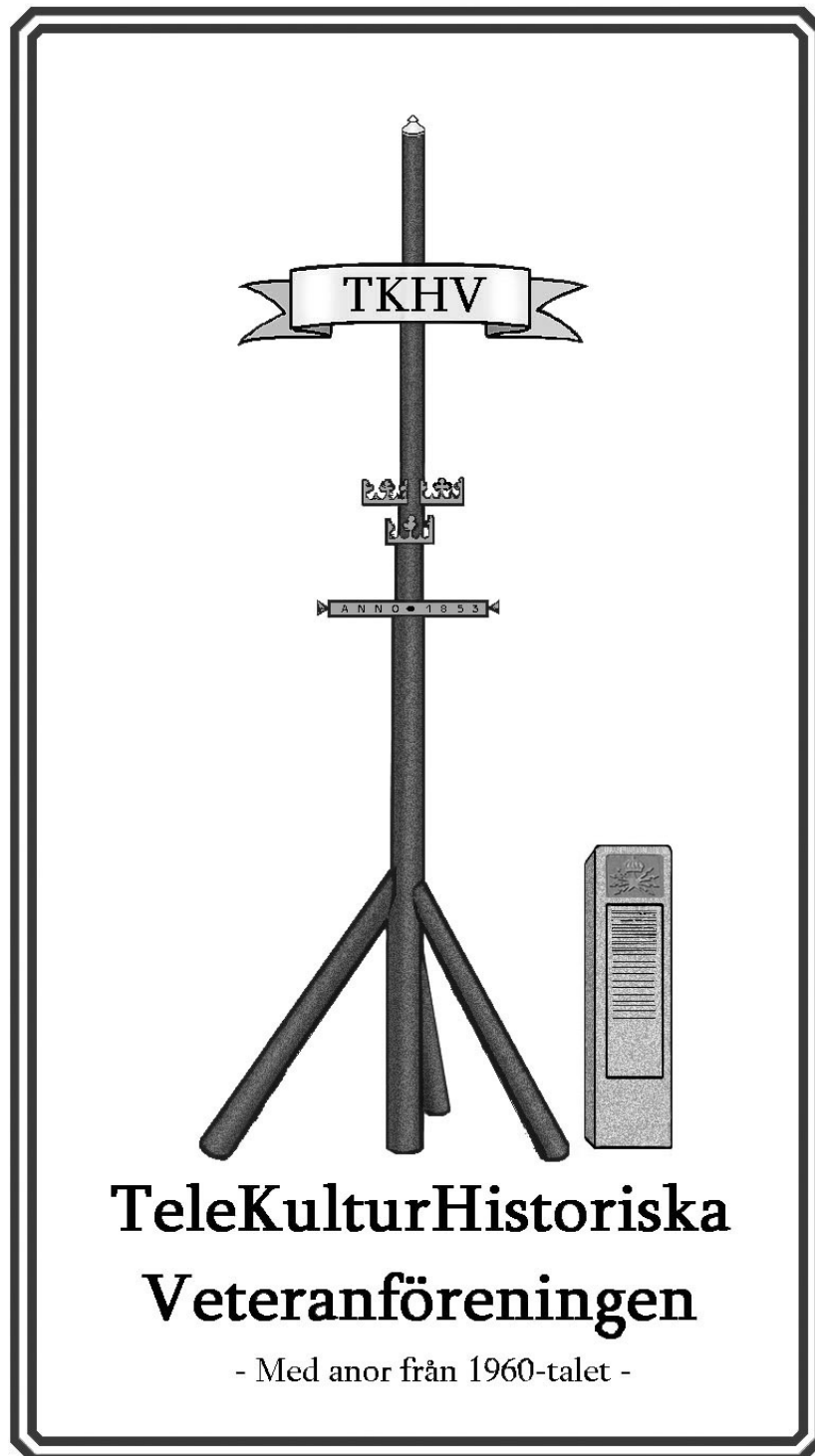

VERKSAMHETSBERÄTTELSE
för år 2007
TeleKulturHistoriska Veteranföreningen
TKHV

TeleKulturHistoriska
Veteranföreningen

- Med anor från 1960-talet -

Vårt Valspråk för TKHV:

Vi behöver Dig i Föreningen TKHV.

Du behöver säkert Föreningen TKHV.

Fråga inte alltid vad Föreningen TKHV kan göra för Dig.

Fråga Dig själv vad Du kan göra för Föreningen TKHV.

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2007 TKHV.

Styrelsen:

Styrelsen har haft följande sammansättning.

Yvonne Niia	Ordförande (Firmatecknare)
John-Lars de Chasseur	Sekreterare och korresponderande
Raoul Hansson	Ledamot (vice sekreterare) (Firmatecknare) samt Hemsidesansvarig
Per-Erik Tibblin	Kassör (Firmatecknare)
Tore Holmström	Ledamot
Jan-Olof Fält	Suppleant
Sune Salenrud	Suppleant

Revisorer:

Leo Berghald	Revisor, Sammankallande
Jan Magnusson	Revisor
Christer Nilsson	Revisorssuppleant

Valberedning:

Tommy Wrang	Samman kallande
Leif-Arne Nielsen	
Jan-Åke Sellberg	
Björn Jonsson	
Lennart Magnusson	

Foto: Viktor Eliasson Hedersmedlem i TKHV
www.TKHV.se

Stolplinjen Kattavuoma-Vaskojaure ligger nära norska gränsen i Lappland och är byggd sommaren 1945. Linjearbetarna Hjalmar Johansson och Viktor Eliasson var de som tillsammans med fem samer som Televerket anlidade byggde linjen. Samerna hjälpte till med bl a grävning av stolphål, resning och kilning. Samerna var ovana vid dylikt arbete och tyckte det var svårt att hantera redskapen.

Historisk tillbakablick.

Tyngre Linje- Nätunderhållet på Televerket den s.k ”Tunga avdelningen” startade som försöksverksamhet år 1965, under ledning av Linjeingenjören John-Lars de Chasseur och permanentades hösten år 1967, med organisatorisk placering inom dåvarande Driftsektion, inom Östra Regionen med hela Stockholms Teleområde som arbetsfält inklusive Skärgården.

Ofta benämndes avdelningen som ”Teleområdets katastrofkår”, då arbetsuppgifterna gällde att dygnet runt ta hand om nedkörda Stolplinjer eller av andra skäl nedrasade Linje- Nätanläggningar med Järntråd, Kablar m m. Även Linjebevakning ingick bl.a.

För att klara dessa arbetsuppgifter krävdes Specialbilar med Winschar, Lyftkranar och Förstärkta arbetsverktyg samt Sprängteknik. Avdelningen ingick som Första- och Huvudinsats i Krigs- och Katastroforganisationen och fick ett riktigt ”eldlop” i samband med Stormen år 1969 inom Teleområdet, som drabbades stora delar av Östra regionen.

Utbildningen för linjearbetarna var 5-årig, inkl. praktiktid och utfördes i de flesta fallen i egen regi, innefattande Nät- och Kabelreparatörsutbildning, Anläggningsteknik, Tyngre Linje- Nätunderhåll och en begränsad Förplanerarutbildning samt Sprängteknik m.m. Färdigutbildad kallades ofta personalen ”Tunga avdelningens Lädernackar”, bl. a för det Läderstycke man använde som skydd för halsen/nacken när man på axlarna bar kletiga eller nedisade stolpar.

Avdelningen bedrev frivilliga kvällsstudier och anordnade träffar med hela familjerna samt utvecklade produktionsträffar långt före innan det blev allmänt vedertaget.

Tunga avdelningens kamratförening mjukstartade under 1965 och permanentades 1967 och kallades ”Tyngre Linje-Nätunderhållets Veteranklubb”.

Genom att Tyngre Linje- och Nätunderhållets kunskaper och erfarenheter efterfrågats i samband med att i projektform åt Telia för Skansen, i sin helhet utforma och bygga en ”Telekulturhistorisk Linje- Nät- och Abonnentanläggning” på Skansen, samlades åter en del ”Lädernackar” under år 2004/2005 för att utföra Skansenanläggningen, under ledning av John-Lars de Chasseur vilken var färdigbyggd under augusti och överlämnades samma år officiellt av Telia till Skansen i oktober månad 2005. Detta med ett mycket stor inslag av föreningens uppoffrande ideella arbete.

LM Ericssons Film & Videoklubb har på initiativ av föreningen framställt en dokumentärfilm om Skansenprojektet. ”Telehistoria på Skansen”, Stolpinje med blanktråd från början av 1900- talet, under arbetets gång och återfinnes med tal till vandringsberättelser och Linje-arbetarsång. Även en Svartvit film från 1940-talet som TKHV letat fram finns med i framtagna DVD-box, vilken föreningen säljer.

Tyngre Linje-Nätavdelningens Veteranklubb ombildades till TeleKulturHistoriska Veteranföreningen TKHV år 2006, efter att mångårig diskussion pågått och är efter ombildningen en helt Nationell förening med medlemmar från norr till söder i landet.

Väsentliga händelser under året

Året 2007 har präglats av ett intensivt arbete med att vidareutveckla föreningen administrativt och att rekrytera medlemmar samt att i en mängd olika sammanhang sprida budskapet om föreningens existens. Materiel, verktyg, kläder, fotografier m.m har samlats in under året. Föreningen har genomfört mängder av guidade vandringar längs det Telekulturhistoriska stolplinjenätet på Skansen. Filmvisning har varit ett viktigt komplement innan vandringen startat.

Byggnadsföretaget John Mattsson JM bygger bostäder i LM Ericssons område i Telefonplan. Föreningen har samarbetat med byggföretaget gällande invigningscermonien som gick helt i telefonens tecken. Stolpar med isolatorer och trådar av sjömansgarn byggdes. Tråden klipptes av invigningstalaren. Tillställningen blev mycket lyckad och uppskattad av deltagarna.

Eventuellt kommer JM att smycka bostadsområdet med telekulturhistoriska föremål i samverkan med TKHV.

Detaljerade ritningar på Skansenanläggningen har ritats av John-Lars de Chasseur och omarbetats grafiskt av Bertil Engberg. Dessutom har han lagt ned otaliga timmar på att redigera fotografier till föreningens hemsida.

Arbete har genomförts på att kostnadsberäkna vad järntrådsanläggningen i Österbor i Sandviken skulle kosta att restaurera. Efter många turer har Länsstyrelsen och Sandvikens kommun beslutat på en kostnadsskäl att inte restaurera och ta över ansvaret för anläggningen. Anläggningen kommer att raseras år 2008.

Lycksele friluftsmuseum har ett järntrådsnät samt teletekniskt museum. De har varit i kontakt med föreningen och önskar hjälp med att besiktiga stolplinjenätet samt identifiera teletekniskt materiel som finns på museet.

Även Jamtli friluftsmuseum i Östersund har varit i kontakt med TKHV.

Samråd pågår med Riksarkivet gällande att ev. kopiera Telefilmer och detaljritningar på järntrådsanläggningar m.m. Tanken är att ev. använda ritningarna i föreningens fotobok.

Grudes Ateljé och Stentryckeri i Sundby Gård, Huddinge.

Museets huvuduppgift som arbetslivsmuseum är att visa upp den litografiska tryckmetoden och den utveckling och påverkan som denna teknik förde med sig i samhället.

Samlingarna består av bl. ca 860 litografiska stenar med olika motiv.

Inledande diskussion har förts med stentryckeriet om föreningens planerade fotobok.

Föreningen har varit i kontakt med en mycket välkänd Norrlandsfotograf Bert Persson som innehar en stor samling fotografier från olika miljöer inkl. teleanläggningar.

Bert Persson har utgivit en fotobok år 2007 "SÅPMI förr & nu" som beskriver samernas liv under 60 år.

I boken finns unika fotografier där skidburna samer driver sin hjord till områden med bättre föda för renarna i det vintriga skogslandskapet med ett vackert snöklätt järntrådsnät.

Telefonen var en nymodighet som mottogs med skepsis av många äldre samer när den kom. För dagens samer är telekommunikation livsviktig.

Det samiska samhället har genomgått en radikal förändring under de senaste sextio åren.

För många enskilda familjer har utvecklingen tagit steget från enkla förhållanden under ett nomadiskt levnadssätt till det komplexa informationssamhälle som vi i dag lever i.

Det innebär steget från boende i kåta till egnahem, från muntlig kommunikation till mobiltelefon, från renrajd till skoter, hästar och helikopter, från öppen eld till elspis, från barnomsorg utan rinnande vatten till förskola i kommunala anläggningar.

Det är genom vardagslivets förändring som samhällsförändringen synliggörs.

Fotografen har följt en samisk familj från Karesuandområdet från 1940-talet till nutid.

Med sin kamera registrerade Bert familjens liv just som familj. Då de bodde i kåta utan den typ av bekvämlighet som tas som självklar att trycka på knappen för att få elektriskt ljus, att laga mat utan att behöva tända eld först, att kunna lägga sig om kvällen utan att fundera på var man hittar ved nästa dag, att sätta småbarnskläderna i en maskin som tvättar i stället för att värma vatten till handtvätt, att ha utrymme för familjens ägodelar i garderober och skåp i stället för i portabla kistor och säckar. Livet som nomadiserande same hade sina kvaliteter, men också sina stora umbäranden. Det gällde inte minst för kvinnorna som hade att ta ansvar för vardagsliv med småbarn, matlagning, upprätthållande av hygien och social samvaro under ytterst enkla

förhållanden. Det är en del av det samiska livet som inte blivit dokumenterat på samma sätt som renskötsel eller jakt och fiske.

Om inget görs kommer den samiska kulturen vara utdöd inom en generation, skriver fem professorer i Dagens Nyheters debattartikel 23 oktober 2005. Hela den samiska kulturen hotas. Markägare tvingar i rättegång efter rättegång bort samerna och deras renar från vinterbetesland där de funnits i urminnes tider. De skriver bl. a att nu måste lagen ändras så att den tar hänsyn till rennäringens egenart och historia. Annars överlever inte den samiska kulturen.

Citat: ”*Det är nu vi måste bestämma oss. Vill vi att den samiska kulturen ska ha rimliga förutsättningar att överleva, eller nöjer vi oss med en torvkåta på Skansen?*”

Den tänkta Landsbygdslinjen på Skansen är planerad att byggas på från Tele- och Posthuset via Ängsvallen till Bergbanan alternativt i träden till Samevistet med timmerkåta. Representanterna för samevistet är mycket intresserade av att stolplinjen avslutas i samevistets kåta.

Under året har föreningen kontaktats och besvarat flera hundra frågor gällande Telekulturhistoriska stolplinjeanläggningar och all specifikt materiel såsom bl.a isolatorer, som många internationella och även svenska samlare är intresserade av.

Intresset för att bevara och skildra svensk Telekulturhistoria har uppmärksammats av flera företag, föreningar, museum och privata samlare allt mer, efter det att Skansenanläggningen blivit känd.

Planerade aktiviteter

TeleKulturHistoriska Veteranföreningen håller årsmöte den 27 juni 2008 i Brf Gläntans samlingslokal på Östervägen 38 Solna. Kvällen avslutas med smörgås och dryck.

Tråkigt nog tvingades arbetsutskottet att lägga ned planerna på att ha årsmöte och familjeträff i Lycksele den 31 maj till den 1 juni 2008 trots stort förberedelsearbete så gick inte bland medlemmarna att enas om ett lämpligt datum. Tanken var att även få inblick i och uppleva den Sydsamiska kulturen.

Årets fotografi

En medlemsförmån är att delta i utlottningen av årets fotografi. I år har valet fallit på fotografin Minnesmärken över Sveriges första Telegraflinje som byggdes mellan Stockholm och Uppsala 1853 av Kongl.Electrisk Telegrafverket, restes 1953 till 100 års jubileet.

Fotot har tagits av föreningens fotograf Andreas Niia och bildformat 210x300mm.

Vinsten kommer att delas ut på årsmötet.

Internutbildning

Det är nödvändigt att nya besiktningstekniker och linjearbetare utbildas gällande Skansenanläggningen, så att de är väl förtrogna med den gamla tekniken.

För återväxtens skull behöver vi fler som är beredda att ta sitt ansvar för att det gamla yrket med dess fina traditioner inte blir bortglömt och de som än besitter kunskapen försvinner.

Arbetsverktyg

Detaljerade bilder på linjearbetarens verktyg kommer att omarbetas grafiskt av Bertil Engberg och läggas in på hemsidan.

Ritade bilder på Skansenanläggningen

De ritade bilderna på Skansenanläggningen kommer textmässigt att översättas till engelska av Kjell Ljungvall och läggas in på hemsidan.

Guidade vandringar och filmvisning på Skansenanläggningen

Guidade vandringar inkl. filmvisning för grupper och enskilda personer sker under året.

TKHV:s föreningsmärke och Stadgar

TeleKulturHistoriskaVeteranförningen TKHV, pågår registrering av namnet hos PRV Patent och Registreringsverket. Detta för att skydda föreningens namn och symbol mot intrång.

TKHV:s föreningsymbol knyter an till de två minnesmärkena som sattes upp på 100 års dagen den 31 oktober 1953 till minne av Sveriges första telegraf som anlades mellan Stockholm och Uppsala.

Minnesmärkena utgörs av en fullskalig tresträvad bronsstolpe och en minnessten som ”Hedrar den svenske linjearbetaren, som med hårt arbete, ofta under svåra förhållanden medverkade till utbyggnaden av det telekommunikationsnät, som Sverige i dag har”.

Minnesmärkena är upprättade i Ekillå Märsta i Husby-Årtinghundra socken inom nuvarande Sigtuna kommun, vilket var på ungefär halva stäcken mellan de båda städerna.

Men utsatt tyvärr ständigt för åverkan, vilket oroar föreningen i sitt vårdande av Minnesmärkena och hoppas på att förståelse ska finnas för att flytta det till Skansen om ej så eventuellt till Telefonstaden, åtkomligt för folkflertalet.

Verksamhetsmål

Föreningen är en partipolitisk och religiöst obunden ideell förening verksam i hela landet och syftet är att skapa intresse och förståelse för TeleKulturHistoria under sociala och demokratiska gemenskapsformer. Målet är att på trovärdig grund, sprida kunskap om TeleKulturHistoria såväl inom som utanför föreningen och på ett aktivt sätt bedriva folkbildning.

Föreningens verksamhetsmål är följande:

- 1) Minnesmärkena flyttas från Märsta till Skansen.
- 2) Pagodmodell 1901 ersätter befintlig Telekioskmodell 1930 på Handelstorget, Skansen.
- 3) Dubbelkiosken flyttas från nuvarande plats vid marknadsstånden på Skansen till Östra gaveln på Tele- och Posthuset.
- 4) Statyn över Sveriges första kvinnliga telegrafist Elfrida Andrée flyttas från Telia i Farsta till övervåningen på Tele- och Posthuset.
- 5) Producera en fotobok i högkvalitativt fyrfärgstryck.

Ett framtidsmål är att på Skansen komplettera Linje- Nätanläggningen med en Landsbygdslinje- nätanläggning mot Bergbanan alternativt förlängt Samevistet.

Medlemmar

TeleKulturHistoriska Veteranförningen har medlemmar inom hela landet. Alla län är representerade och vi har även medlemmar utomlands.

Det är glädjande att vi har så många engagerade och intresserade medlemmar som samlat besitter en enastående kunskap i svensk telehistoria och är behjälpliga med att hjälpa föreningen att samla in äldre föremål, som uniformer, verktyg, materiel, litteratur, fotografier och mycket, mycket mer. Vi önskar alla medlemmar varmt välkomna till föreningen och att delta i föreningsarbetet.

Information till medlemmar

Informationsbladet TELE-VETERANEN har sänts ut under året.

Det är väsentligt att medlemmarna regelbundet besöker hemsidan via aktuellt, eftersom all väsentlig aktuell information läggs ut på denna som komplement till E-post. Hemsidan har blivit ett populärt forum för såväl medlemmar som utomstående, eftersom har Hemsidan alltmer fått sin uppskattade form och mer kommer. [Sök ständigt ny information där.](#)

Information brevledes sänds endast ut till de medlemmar som saknar E-post. Föreningen bygger sin informationsverksamhet huvudsakligen via Datorkommunikation. De som inte har tillgång till detta, kan säkert få hjälp av vänner och bekanta som på t.ex. biblioteken eller annat ställe.

Firmateckning

Föreningens firma har tecknats av Yvonne Niia, Per-Erik Tibblin, Raoul Hansson, två tillsammans.

Sammanträden

Styrelsen har under verksamhetsåret hållit 2 protokollförda sammanträden samt ett flertal icke protokollförda arbetsmöten. Därutöver har en stor mängd E-postkontakter och Telefonsamtal utbytts med Styrelsen. För att verksamheten ska flyta på ett vettigt sätt, har Ordförande, Sekreterare, Kassör samt IT-ansvarig/Hemsidesredaktör (Adjungerande) fungerat som ett fiktivt Arbetsutskott.

Hemsida och E-post

På hemsidan presenteras föreningens verksamhet i ord och bild samt föreningens officiella handlingar. En kort presentation på engelska kommer ev. att finnas.

Föreningens hemsida har uppdaterats av vårt hårt arbetande IT-ansvarige/Hemsidesredaktör Raoul Hansson.

E-post adresser till styrelsens representanter finns inlagda på föreningens egen hemsida.

Hemsidesadressen är: www.TKHV.se

Ekonomi

Resultaträkning och Balansräkning för år 2007 delas ut vid Årsmötet eller kan rekvireras separat.

Medlemsvärvning och avgift

Styrelsen ser mycket positivt på om allas målsättning är att sprida information om TKHV samt hjälpa till att värva medlemmar. Du har säkert Arbetskamrater, vänner och bekanta som delar samma intresse som dig och TKHV. Glöm inte att teckna Familjemedlemskap.

Medlemsavgifter är 150 kr för enskild medlem. 200 kr för familj samt 500 kr för ett Organisations/Företags- medlemskap. (Personligt medlemskap tecknas separat).

Insamlat ”Telemateriel”

Föreningen är av den åsikten att allt som samlas in av medlemmarna, skall när så möjlighet finns synliggöras för Folkflertalet. Uniformer som samlats in under året kommer att överlämnas till Skansens klädkammare.

Slutord

Styrelsen vill tacka alla Medlemmar och stödjande Organisationer/Företag för förtroendet för det gånna året och riktar ett tack till de medlemmar som på ett ovärderligt sätt bidragit till att utveckla verksamheten enligt föreningens syfte och målsättningar.

Speciellt och hjärtligt tack till Bertil Engberg, A-service trä & Metall Folke Ackerman som utfört ett mycket professionellt arbete grafiskt respektive smidesmässigt.

Solna i maj 2008

Yvonne Niia

John-Lars de Chasseur

Raoul Hansson

Per-Erik Tibblin

Tore Holmström